

МАНАЛЛА

Ўзбекистон "МАНАЛЛА" хайрия жамғармасининг нашри

№ 33-34 (165-166)

2000 йил 3 май, чоршанба

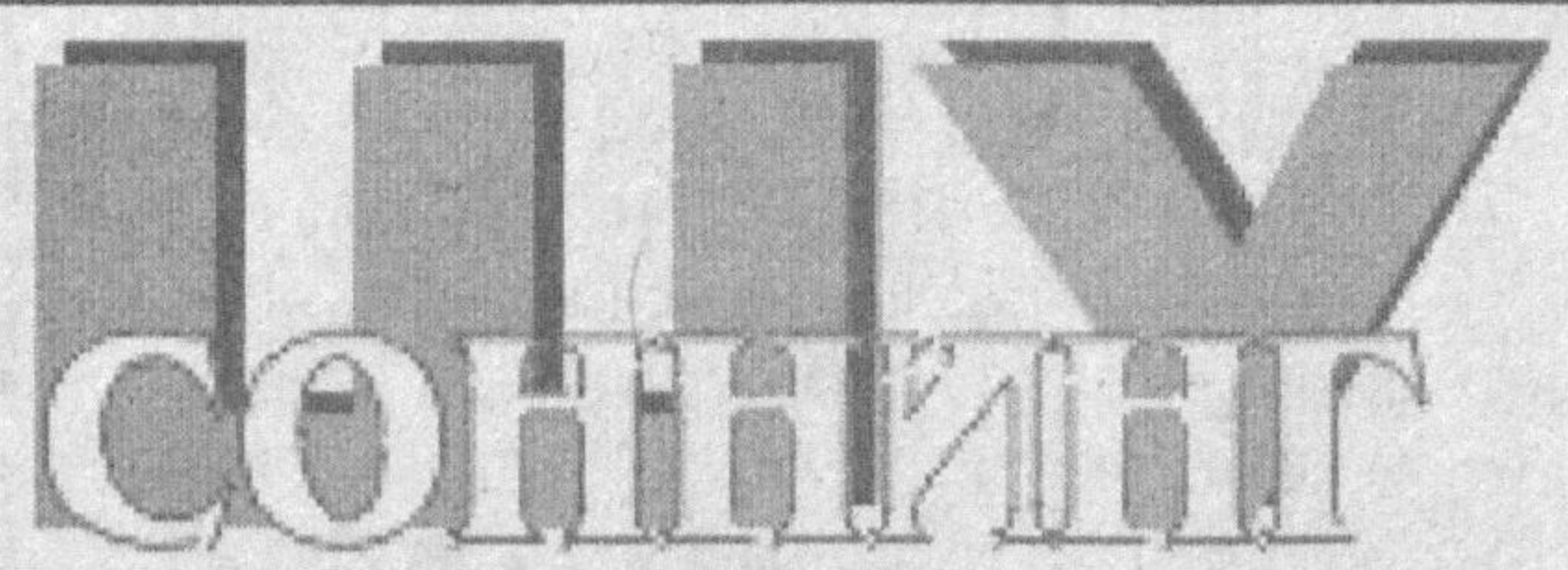
Газета 1996 йил январь ойидан чиқа бошлаган

Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ҲИНДИСТОНДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 1 май кунини давлат сафари билан Ҳиндистонга жўнаб кетди.

Шу кунини Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Ҳиндистон пойтахти - Деҳлига етиб келди.

2-саҳифасида:

• Ёзувчи-ку, аламини қоғоздан олди, ёзганда ҳам зўр нарсани ёзди: «Фаргона тонг отгунча»ни тугатди. Мен оми нима ҳам қилардим, дардимни ичимга ютавердим.

• Гўдаклар кўкрак сутининг аҳамиятини билишганда эди...
• Маҳалла фуқаролар йиғини нобоп оилани маҳалладан кўчириб юбора оладими? Саволларни телефон орқали берсангиз ҳам бўлади.

• «Маҳаллада дув-дув гап» кўрсатуви ажрим чиқармайди, лекин жамоатчилик фикрини шакллантириш борасида ўз вазифасини бажарди.

3-саҳифасида:

• Урушга кўнгилли равишда сафарбар бўлганлар орасида етмишни қоралаган отахонлар ҳам бўлган. Карим Юсуповнинг отаси шулардан биридир.

• Мен қандай қилиб жиноятчи бўлдим?

• Хўжаликка 31 йил раислик қилган инсоннинг номи осонликча унутилиб кетиши мумкинми?

• Хориж хабарлари.

4-саҳифасида:

• Пайгамбаримиз даврларида бир одамнинг уйига иккита совчи келибди...

• Бир муҳаббат тарихи: уларни тақдир ярим асрдан кейин топиштирди.

• Деҳқончилик-зиरोатчиликни илк бор Одам Ато алайҳиссаломга ҳазрати Жаброил ўргатган.

улар ўз шайтларидан тушдилар. Кишлоқ фуқаролар йиғини раисининг қонунийлик бўла туриб (х.у. юридик маълумотга эга), қонунни билмаслиги, матбуотни ўқимаганлиги ўзини панд берди. Демократиклик, бундай оқсоқоллар ора-мида онда-сонда бўлса ҳам учраб туради. Улар тузинини эмас, бузинини билишадди, холос.

«Маҳалла» муҳлиси

ТАХРИРИЯТДАН: Азиз муштарий! Гарчи бу мақола муаллифи ўз номи ва мақолада назарда тутилган ҳудуд номларини, қаҳрамонлари исми-шарифини очик-ойдин ёзган бўлса-да, биз уни ошкор этмадик. Зотан, газета биринчи эмас, минглабга хизмат қилади. Бундай ҳолатлар бошқа жойларда ҳам учраганини ҳисобга олсак, ҳулоса умумий бўлади.

Маҳаллада тадбиркорлик

Мамлакатимизда кейинги даврда юзага келган имкониятлар ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятида тадбиркорликнинг ўрни борлигини, маҳаллалар, уларнинг мутасаддилари бу борада ташаббускор бўлишлари зарурлигини кўрсатиб турибди.

Шу маънода Тошкент шаҳридаги кўпгина маҳаллаларнинг тадбиркорлик қилиб, турли корхоналар очиб, ширкатлар тузиб, уларни кўрсатганлиги қувончли ҳол бўлса, аксарият маҳаллаларда ҳали бу ҳақда фикр ҳам йўқ. Республика Оқсоқоллар кенгаши ташаббус билан 5 май кунини ўтказилиши кўзда тутилган «Маҳалла тадбиркорлигида кичик ва ўрта бизнес» мавзусидаги амалий семинар ҳам худди шу муаммолар муҳокамасига бағишланади.

Унда Республикаимиздаги тадбиркорлик фаолиятига оид муассаса раҳбар ва ходимлари, «Маҳалла» хайрия жамғармалари вилоят, шаҳар, туман бўлим ва бўлимлари раҳбар ҳамда вакиллари, тадбиркорлар, оқсоқоллар иштирок этади.

М.ЭРМАТОВ

Қарши шаҳар прокурори, адлия кичик маслаҳатчиси

МАНАЛЛА - ИШОНЧЛИ ТАЯНЧИМИЗ

- * Ноқобил фарзанд эга иснод
- * Оқсоқол аёл жасорати
- * Жазо - энг сўнгги чора

Халқимизда: «Бир болага етти маҳалла ота-она» деган гап бор. Ҳақиқатда ҳам ёшларни тарбиялашда маҳаллаларнинг ўрни беқийс. Азал-азалдан ноқобил фарзандига насихат бераётган ота-она «Сенинг дастингдан маҳалла-кўйда бош кўтара олмай қолдимку» дея нола чеккан. Қаранг, ота-онанинг маҳалла олдигаги бурчи қанчалар масъулиятли бўлган?

Аммо ҳамма ерда бола тарбияси олдидаги ана шу масъулиятни тўла ҳис этаётганми? Афсуски, йўқ. Инсон маҳалла, кўни-қўшунни кўз ўнгига вояга этади. Айрим ҳолларда ёшларнинг нопок оёқ босаётганини, эгри йўлларга кириб кетаётганлигини кўриб турсакда «Хе бировнинг боласи билан нима ишингиз бор» дея унга эътиборсизлик билан қараймиз.

Биргина диний ақидапарастилик ҳолатларини олинг. Мустанқиллигимиз, эркимизни бошқача талқин қилаётганлар ана шундай мақолада, саводсиз йиғитларга қоп-қоп ваъдалар бериб, уларни ўз тузоқларига илингтирмақдалар. Узоқ эмас, яқиндагина Қарши шаҳри ва туманининг бир қанча ўқув масканларида, аҳоли кўп тўпланадиган жойларда, маҳаллаларда диний экстремистик кайфият кўзгатуви, конституцион ҳокимиятга бўйсунмасликка чорловчи варақалар тарқатилганлар ушундан ва суд томонидан содир этган жиноятларига яраша жазоларини оладилар.

Бу соҳада кўпгина маҳаллаларда таълил ҳаракатлар қилинмоқда. Масалан, Қарши тумани Қоратепа қишлоғида фуқаро Р.Каримов, қўйи Бешкент қишлоғида фуқаро А.Тўхтаев, Бешкент шаҳар С.Раҳимов маҳалласида У.Арабовлар айни варақа тарқатаётган пайтда маҳалла фаол-

лари томонидан ушланиб, милиция ходимларига топширилди. Урни келганда Бешкент шаҳар С.Раҳимов маҳалласи фуқаролар йиғини раиси Шергул Алиеванинг жасоратини алоҳида таъкидлашни истардим. У маҳаллада варақа тарқатаётган Улугбек Арабовнинг қаршиликларига қарамай, маҳалладаги кишиларни ёрдамга чақириб,

Биргина диний ақидапарастилик ҳолатларини олинг. Мустанқиллигимиз, эркимизни бошқача талқин қилаётганлар ана шундай мақолада, саводсиз йиғитларга қоп-қоп ваъдалар бериб, уларни ўз тузоқларига илингтирмақдалар. Узоқ эмас, яқиндагина Қарши шаҳри ва туманининг бир қанча ўқув масканларида, аҳоли кўп тўпланадиган жойларда, маҳаллаларда диний экстремистик кайфият кўзгатуви, конституцион ҳокимиятга бўйсунмасликка чорловчи варақалар тарқатилганлар ушундан ва суд томонидан содир этган жиноятларига яраша жазоларини оладилар.

Бу соҳада кўпгина маҳаллаларда таълил ҳаракатлар қилинмоқда. Масалан, Қарши тумани Қоратепа қишлоғида фуқаро Р.Каримов, қўйи Бешкент қишлоғида фуқаро А.Тўхтаев, Бешкент шаҳар С.Раҳимов маҳалласида У.Арабовлар айни варақа тарқатаётган пайтда маҳалла фаол-

лари томонидан ушланиб, милиция ходимларига топширилди.

Аммо анчагина кечиккан имкониятларни қўлдан биров бой берганлигини воқеалар кўрсатди. Ҳозир шаҳарда шаҳар ҳокимининг қарори билан ташкил этилган диний экстремистик ва ақидапарастиликка қарши кураш олиб боровчи гуруҳ фаолият кўрсатмоқда. Унинг таркибига доқимлик вакили, маънавият ва маърифат маркази раҳбари, ички ишлар бошлиғи, вилоят мусулмонлар идорасининг масъул ходими, «Маҳалла» жамғармаси раиси ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари киритилган. Гуруҳ аъзоларининг саъй-ҳаракатлари билан шаҳардаги 64 маҳалланинг деярли ҳаммасида Қарши Давлат университетини, муҳандислик иқтисодиёт олийгоҳида, мавжуд ўрта махсус билим юртларида турли тадбирлар ўтказилиб, диққат аҳолининг, айниқса, ёшларнинг ҳушёрлигини оширишга қаратилмоқда.

Келажақ учун масъулмиз. Мақсадинимиз юрт тинчлигини, мамлакат ободлигини ва хонадонлар осойишталигини, барқарорлигини таъминлаш экан, бу соҳада ҳаминша маҳаллалар билан ҳамкорликда фаолиятни янада кучайтирамиз. Маҳаллалар ҳаминша бизнинг ишончли таянчимиз бўлиб қолади.

Сўбатдош: Қурбон ЭҒАМБЕРДИЕВ.

Хориж ва маҳалла

МУЛОҚОТ

«Маҳалла» жамғармасининг Республика Бошқарувида бўлиб ўтган Республика Оқсоқоллар кенгаши ва жамғарма раиси Шухрат Жаллоев ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қўшма «Болаларга ёрдам» жамғармаси (ЮНИСЕФ)нинг халқаро эксперти, Руминия эпидемиология ассоциациясининг Президенти, профессор Николау Бедескуларнинг урашув-мулоқоти маҳалла ҳаётига оид бўлди.

Ўтказилган давра суҳбати чоғида Ўзбекистонда муҳожир болаларни қўллаб-қувватлаш чоралари, уларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиш ҳамда «Аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш» давлат дастурларининг маҳаллалар орқали бажарилиши масалалари муҳокама қилинди. Ижтимоий йўналиш бўйича фаолият кўрсатилган корхоналарнинг маҳаллалардаги фаолияти ҳақидаги маълумотларнинг таҳлили ҳақида Н.Бедескунинг саволларига тўлиқ ва асосли жавоблар берилди.

Суҳбат охирида, хорижий меҳмон, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг ноёб услуби, шарқона демократияни ўзининг фаолиятида мужассамлаштирган ва бу демократиянинг тими-соли ҳисобланган маҳаллаларнинг жамиятда тутган ўрни ва аҳамияти юқори эканлигини мамнунлигини билдирди, - деди жамғарма раисининг халқаро ташкилотлар билан муносабат масалалари бўйича уринбосари, доцент Рустам Бобожонов.

Меҳмон бу таассуротларини халқаро хорижий ташкилотлар вакилларига етказишга сўз берди. **Ўз мухбиримиз.**

Қарор ва ижро

Давлатобод туманида вилоят ҳокимлиги, вилоят ички ишлар бошқармаси ҳамда «Маҳалла» хайрия жамғармаси вилоят бўлими ҳамкорлигида семинар-кенгаш ўтказилди.

Тадбир «Маҳалла посбони» жамоат тузилмалари ва маҳалла фуқаролар йиғинлари хузуридаги «Яраштириш комиссия»ларининг фаолиятларини талаб даражасида ташкил этиш ҳамда бу йўналишда орттирилган илгор иш тажрибаларини оммалаштириш, шунингдек, долзарб муаммоларни ҳал этишга қаратилган чора-тадбирларни белгилашга бағишланди.

Анжуман қатнашчилари Наманган шаҳрининг Мажнунтоғ ва Уйчи туманининг Дўстлик маҳаллаларида бўлишиб, ҳар икки маҳалладаги тузилмаларнинг ўзларига юклатилган вазифалар доирасида фаолият кўрсатиш

Муҳокамада посбонлар фаолияти

тиши учун яратилган шароитлар, ички ишлар идоралари билан қилинаётган ҳамкорлик натижалари билан яқиндан танишдилар. Ўз фикр-мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар.

Ҳақиқатдан ҳам Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 19 апрелдаги қарори билан ташкил этилган ҳар икки тузилманинг вилоят аҳоли истиқоматгоҳларида тинчлик ва осойишталикни таъминлашдаги ўрни катта бўлди. Жумладан, ўтган давр мобайнида вилоят миқёсида маҳалла посбонлари билан бевоасита ҳамкорликда 120 та жиноят фош этилди, 680 та турли хил ҳуқуқбузарликлар содир этган шахслар аниқланиб, қонуний чора кўрилди. Уларнинг кўмаги билан 86 нафар диний экстремистик оқим ҳайрихоҳлари аниқланиб, ички ишлар идоралари ҳисобига олинди.

Наманган

И.ЖУМАНАЗАРОВ.

Оқсоқол қандай бўлиши керак?

Бизнинг маҳалламизда 50 ёшдан кичик киши маҳалла оқсоқоли бўлиши шайлади. Асли қасби темирчи. Урта маълумот эгаси. Идора 4 хонадан иборат. Ичига кирсангиз 5-6 фазрай ва «Намунали оила» деган суратлардан бўлак ҳеч вақо йўқ.

Деворини газета, дам олиш учун телевизор, радио, матбуот нашрлари йўқ. «Маҳалла»га уч ойга обуна бўлинган экан. Бу ерда маърифату маънавиятдан асар ҳам йўқлиги ўз-ўзидан ади.

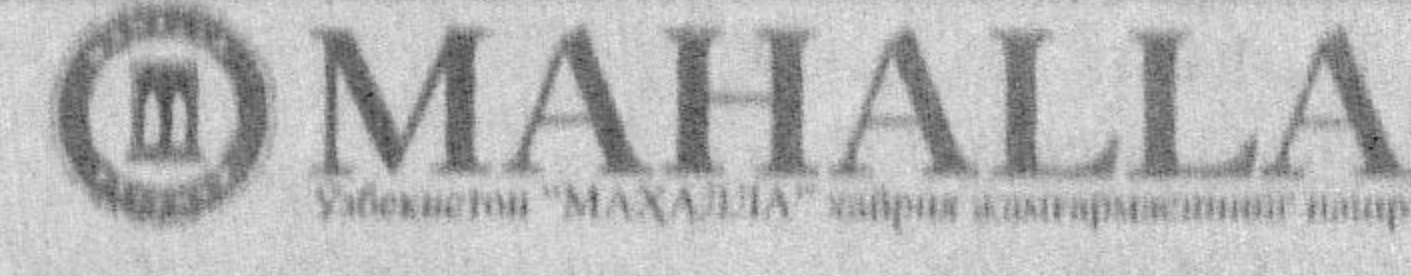
ТУЗИШНИ ЭМАС, БУЗИШНИ БИЛАДИГАН ОҚСОҚОЛ

далилий томонлари-чи? Масалан, оилавий шароитга келсак. Оқсоқол бир марта уйрлик қилиб, уч йилга қамалиб чиққан, иккинчи марта бировнинг тўйида ичиб жанжал чиқарган, тўйини бузган ва сулланган, маъмурий чора олган. Бир келини угли билан ажрашган. Бир қизин оила билан ажрашган. Энди ҳулосани ўзининг чиқарверини. Бундай маҳалла оқсоқолдан нима умид кутини мумкин. Мен туман газетасида бу ҳақда танқидий мақола эълон қилиб, ўз

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Банк тизимини янада эркинлаштириш ва ислоҳ қилиш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонида кўрсатилганидек, Марказий банк томонидан 2000 йилнинг 1 апрелидан бошлаб ўзгарувчан қайта моҳиллаш ставкасини белгилаш механизми жорий этилган эди.

Ушбу механизмга мувофиқ инфляция даражасининг сурыати, пул бозоридagi талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда Марказий банкнинг амалдаги қайта моҳиллаш ставкаси ўзгартирилди ва 2000 йилнинг 1 майдан бошлаб ойига 2,4 фоиз миқдорда белгиланди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00123-рақам билан рўйхатга олинган.
Нашр кўрсаткичи: 148
Хомий: «Матбуот тарқатуви»-ҳиссасдорлик жамияти
Мақола ва хабарлар мазмун, факт ва рақамлар учун муаллифлар масъулдирлар.
E-mail: mahalla@gazeta.silk.org

9 май - Хотира ва Қадрлаш кун

ҚАЙТГАНЛАР ВА ҚАЙТМАГАНЛАР ЁДИ

Маҳалламизнинг ўзидан олтмиш олти нафар урушга кетганлардан бугун етти киши ҳаёт. Уша етти нафар ҳаёт юрган кишилар ортидан дилгир қараб қоламан.

суб бор жойни ким аниқлайди. Хайи бирон киши бунақа топириқ олишга кўникимаган. Бегона жойлар бўлса, нотапиши ва номаълум вазиятда тўхтаб қолишган... Хуллас, сув келтиргани одам топилмади.

Мен борама, - дейди Бекмирза Ҳайиткулов ва сув излаб ўрмалаб кетади. Ушанда Бекмирза акам қайтмади. Пистирмада турган душман снайпер билан икки қоснинг ўртасидан мўлжалга олган экан, - деб хануз эслаб туради уруш ва меҳнат фахрийси Маматурайим Абдулаев, - ўз қўлим билан кўнманман...

Кўшни «Тошўли» маҳаллилик уруш фахрийси Ҳайитбеки Иброҳимовга тоғам ҳақида сўз очиниш билан тўқниланиб кетди:

О, Бекмирза!.. Унақа йигитлар дунёга қайтиб келишмайди. Аслида ҳаммамизни урушга тайёрлаган уша Ҳайиткулов эди. Агар тирик қайтганида шунақа ташкилотчи раҳбар бўларди-ки...

Акам ариза бериб, талаб қилиб юриб урушга кетгани, - дея эсларди онамиз раҳматлик, - ёшларни тўглаб тайёрларик, машқ қилдириб, жўнатартишдан, ўзи эса қўлиб кетаверишдан ор қиларди, шекилли...

Ана шунақа - мард эди, қайтмаган маҳалладошларим! О, бундай қаҳрамон-

лар неча бўлса экан, биргина Марҳамат туманининг Хўжаарқ маҳалласида!

Кўшнимиз Абдураим Йўлдошев эса уруш кўриб, урушдан тирик қайтиб ҳам рўшнолик кўрмади. Айби - асирликка тушиб қолгани бўлди. Чеки йўқ терговлар, азоблар, қамоқ эзиб ташлади, шўрликни. Машҳур ёзувчи Мирзақалон Исмоилӣ билан қамоқ азобларини бирга тортиди.

«Ёзувчи-ку, аламини қозғолдан олди, ёзганда ҳам зўр нарсани ёзди: «Фаргона тонт отгунчан»ни тугатди. Мен оми нима ҳам қилардим, дардимни ичимга ютавердим...»

Оқганиб чиққач ҳам тинчлик беришмади. Гийбатлар, чақувлар уни қийнаб юборди. Изтироблар, «ичга ютиш»лар уни эзиб ташлади. Ҳаётдан эрта кўз юмишга мажбур қилди. Ахир у жағда хиёнат қилмагани исботини топган эди-ку!

Бутун тинчлигимизга, озолигимизга, мустақил эканимизга шукроналар айтаман. Лекин шу кунларга жонлари қафил бўлганлар, урушга кетганлар уруш ортида «сув кечган» маҳалладошларимиз ёди бизни тарқ этмайди. Урушдан қайтган ва қайтмаганлар номини, ёдини ҳаммиша муқаддас тутиб яшайми.

Муҳаммадқодир ОТАХОНОВ.

Марҳамат тумани.

ЙИГИ САБАБИНИ АНИҚЛАЙДИ

Бен Гурион номидаги дорлафунунинг (Исроил) мутахассислари ажойиб компьютер яратишди.

У акустик восита ёрдамида чақалоқларнинг йиғлаш сабабларини аниқлайди, яъни чарчашдани, касалликданми, очликданми ёки чақалоқнинг чанқоқликдан йиғлаш сабабларини аниқлайди. Ҳатто чақалоқ қандай касалликка чалинганини ҳам «айтиб беради».

КЎП МАРТА ФЙДАЛАНСА БЎЛАДИ

Япониянинг «Жэпен бродкастинг кикай» фирмаси қозғонинг янги турини ўйлаб топди.

Унга ёзилган ёки печатланган ёзувларни ўчириб ташлаб, бир неча марта фойдаланса бўлади.

Қоғоз махсус мода билан қопланган бўлиб, агар у сувга солинса ёки сув буғи билан пуфланса, ёзув ўчиб кетди. Фақат шунга айтиш лозимки, бу янги қоғоз ҳозирча оддий қоғозларга қараганда анча қимматга тушади.

КУЙЛОВЧИ КРУЖКАЛАР

Кейинги вақтларда Мюнхендаги пивохоналарнинг бириндан одамлар аримай қолди.

Бунга сабаб, ушбу пивохонадаги антиқа кружкалардир. Кружкани кўтариб, оғзингизга яқинлаштиришнинг билан ундан халқ куйини эшитасиз, столга қўйишнинг билан эса куй тўхтайд.

ОҒЗАКИ БУЙРУҚНИ БАЖАРАДИ

Амриқонинг «Белл» корпорацияси ўз харидорларига янги телефон тавсия этганига ҳам анча бўлди.

Бу телефонда рақам терилмайди, балки оғзаки буйруқ берилса, бас. Масалан, «полиция» сўзини овоз чиқариб айтилса, телефоннинг ўзи керакли рақамни тиради. Унинг электрон хотирасига шунга ўхшаш 36 та атома жойлаштирилган. Улар киши ҳаётида доимо керак бўладилар ташкилот ёки шахсларнинг номлари бўлиши мумкин, бу мижознинг таъбиғига қараб.

КАРЛАР УЧУН ҚЎНФИРОҚ

АҚШда эшик қўнғирогини «эшитиш»да қарлар учун имконият яратадиган тизим яратилди.

Соатга ўхшаш митти бу тузилама қўлга тақилади. Эшик қўнғирогини чалинганда, йўлакка ўрнатилган махсус радиоскунадан сигнал қўлга приёминикка узатилади. Шунда тузилама титраб ўй этасига бу ҳақида хабар беради.

МАХСУС ҚАЛАМ

Икки француз ихтирочис Жак Саго билан Жерар Павар яратган кўрлар учун махсус қалам Женевада ҳар йили ўтказиладиган халқаро ихтирочилар кўргазмасининг биринчи муқофотиغا сазовор бўлди.

Бу янгилик Брайл алифбоси жорий қилингандан кейинги энг муҳим ютуқдир. Янгилик махсус сиёҳ солинган шарикли ручка бўлиб, у ёзганда сўн сиёҳи тезла қурийдан ва бармоқлар билан ўқиш мумкин бўлган қаба-рик ёзувлар пайдо бўлади.

СЎРАНГ, БИЛИБ ОЛИНГ

МЕРОСХЎРНИ ҚОНУН АНИҚЛАЙДИ

Отанинг оламдан ўтганига 10 йилдан ошди. Лекин шу пайтгача унинг номидаги уйда онам, мен, хотиним, икки фарзандим билан яшаб келмоқдамиз. Онам бу уй сизга қолмиш керак, дедилар. Оламинда ўзи бўлак уй-жой қуриб яшайётган икки акам, бир укам ва турмушга чиқиб кетган сингилларим ҳам бор. Бу уйга қонун жиҳатидан ким эгаллик қилиши мумкин?

Агар уй отангиз томонидан ҳаётилик пайтида оила аъзоларига ёки улардан биттасига ёхуд бошқа бир шахсга васият қилиб қолдирилган бўлса, унда мол-мулк мерос сифатида қонун бўйича тақсимланади. Бунда ворисларнинг ҳар бирига мерос қонунда белги-ланган тартиб асосида тақсимланади. Мерос қолдирувчининг болалари (шу жумладан, фарзандликка олинган болалари), хотини (эри), ота-онани тенг улушларда биринчи навбатдаги ворислик ҳуқуқига эга бўлади. Мерос қолдирувчининг вафотидан кейин туғилган бола-лари ҳам биринчи навбатдаги ворислар қаторига киради.

Мерос ворислар ўртасида тенг тақсимланади. Агар меросхўрлардан бири ёки бир нечтаси ўз улушидан воз кечса, шунингдек, қонунда назарда тутилган бошқа ҳолларда меросхўрлар орасидан чиқиб кетган тақдирда, мероснинг унга тегадиган қис-ми ворисликка қақирилган бошқа шахслар ўртасида тенг улушларда тақсимланади. Меросни тақсимлаш ўзаро келишув асосида ҳал этилмаганда бу суд орқали ҳал этилади.

Меросхўрларнинг илтимосига кўра, нотариус меросга эгаллик ҳуқуқини тасдиқловчи гувоҳнома беради. Бу гувоҳнома барча меросхўрларга бир-галликда ёки меросхўрларнинг хоҳишига кўра ҳар би-рига алоҳида берилиши мумкин.

КУЧГА ЭГА ЭМАС

Маҳалла фуқаролар йиғини маҳалла аҳлининг талаби билан жамият ҳаётига салбий таъсир этувчи ҳаракат қилаётган уй соҳибини кўчириб юбориш ҳақида қарор чиқаришга ҳақимиз?

Агар шундай қарор чиқарилса, бу қарор қонуний кучга эга бўлмайди ва ноқо-нуний деб топилишига сабаб бўлади. Чун-ки фуқарони у ёки бу ҳуқуқидан маҳрум этиш тўғрисида фақат суд ҳукми ёки қарор қилишга ҳақлидир.

ЖАЗО ҚЎЛЛАНМАЙДИ

Иш жойимдан хизмат сафарига бормаганлигим интизомий жазо қўлланиши учун асос бўла оладими? Менинг уч нафар фарзандим бор. Тўнғич фарзандим 5-синфда ўқийди.

Ҳомилдор аёллар ёки ёши 14 га тўлма-ган фарзандлари, 16 ёшга тўлмаган ногирон фарзанди бор аёлларни тунги, дам олиш кун-лари ва иш вақтидан ташқари ишлашга жаб-б этишга, шунингдек, хизмат сафарига юборишга уларнинг розилигисиз йўл қўйилмайди. Иш-рувчининг вафотидан кейин туғилган бола-ларини талабни бажаришдан бош тортиш меҳнат мажбуриятларини бузиш, деб ҳисоб-ланмайди ва интизомий жазо қўллаш учун асос бўла олмайди. Қачонки, ходим корхона, муас-саса, ташкилотнинг ички меҳнат тартиб-қоидала-рига, интизом тўғрисидаги устав, жамоа шартно-масида, йўриқномада, меҳнат шартномасида кўр-сагиб ўтилган ўз меҳнат вазифаларини бажарма-ган ёки лозим даражада бажармаган ҳолларда интизо-мий жазо қўлланиши мумкин. Лекин ҳар бир ҳо-латда унинг келиб чиқиш сабаблари ҳар томонла-ма ўрганиб чиқиши лозим. Қўлланиладиган чо-ра асосли бўлиши шарт.

БОЛА КИМДА ҚОЛСА...

Эр-хотин никоҳда бўлган даврида туғилган фарзанднинг фамилиясини никоҳ бе-кор қилингандан кейин ҳам бекор қилиш мумкинми?

Мумкин. Агар фарзанд никоҳ даврида туғилган бўлса, никоҳ бекор қилингандан сўнг бола ота-онанинг қайси бирининг ихтиёрида қолган бўлса уша шахс фарзандига ўз фамилияси-ни беришни сўраб фуқаролик ҳолати далолатно-маларини ёзиш органига (ФХДБ) мурожаат қили-ши лозим.

Саволларга ҳуқуқшунос Дониёр ХАЛИЛОВ жавоб берди.

Ҳоким ва маҳалла

Бухоро

ПОСБОНЛАР

Вилоят ҳокими «Камолот» жамғармаси

вилоят бўлими бошқарувининг ёшлар дастурига мувофиқ «Маҳалла пос-бонлари» кўрик-танловини ўтказиш ҳақида қарор қабул қилди.

Ушбу кўрик-танловни ўтказишдан мақсад - «Маҳалла посбонлари» жамоат тузил-маси аъзоларининг ҳуқуқий билим савияларини, маънавий дунёқароши, ишлаш маҳо-лабларини юксалтириш, жа-миятга қонун устуворлигига эришиш, жиноятчиликнинг олдини олиш, аҳолининг ҳу-қуқий маданиятини ошириш, жамоат тартибини сақлашда-ги фаолиятини ошириш фав-қулотда вазиятлар ва табиий офатларга тайёргарлиги, за-рур меъёрий ҳужжатлар та-ратиларини билишлари ва амалда қўллаш олишлари, жисмоний тайёргарлигини синовдан ўтказиш, маҳалла-

да ижтимоий-маънавий му-ҳитни соғломлаштиришда ма-зкур тузилама ролини ку-чайтиришдир.

Бу кўрик-танлов 2 бос-қичда - шаҳар ва туман ми-қёсида ва вилоят миқёсида ўтказиладиган бўлди.

Абдуҳалим ПРИМОВ, «Mahalla» мухбири.

Маҳалла мавзуси телеэкранда

«ҚОТМАГАН БОШ»ГА МАВЗУ БЕРИБ...

Ҳап икки ака-уканинг во-рислик ҳуқуқи ҳақида бор-моқда. Ака бу вақтлар кўн-даватли уйдан хонанд олиб, онаси билан кўчиб чиқиб кетган. Ука отахонлида пада-рибузруквори билан бирга-ликда истиқомат қилишди. Ука касб тақозосига кўра ша-ҳарма-шаҳар юриб отасини «иссиқ-совутига» қарол-майди, хотини қайнотасини-ни кўнглини овлолмайд.

«Mahalla» газетаси мух-бири сифатида кўрсатувда биз ҳам қатнашган эмасмизм, кўпгина кўни-қўшнилари-ни «Хулоса нима бўлди, шундай қилиб, ҳолини Акасига ҳам хатлаб берадиган бўлдинг-ларми?» деб сўрашди. Қизи-ги шундаки, бу сингари са-нолини ўн тўққиз ёшлик Дил-шоддан тортиб, Шакар ҳо-лини кўнглини овлолмайд.

Телевидение Акага уйни хатлаб беришди, беролмайди ҳам. Лекин шу ўринда теле-видение ўз ишини бажари-ди, муаммони ижтимоий муно-зарата, оддий қилиб айтган-да, халқ муҳокамасига таш-тедилди. Телевидение ўз ишини бажари-ди - Укаларни ота қа-дарига барвақт етишга, Ака-ларни тегишли хулосалар чи-қаришга даъват қилди. Теле-видение ўз ишини бажари-ди - демак, оталар, ҳали тирик эканман, деб бемалол юр-масдан, ўзларидан кейин қо-

лаётган мулкларни эга-эга-ларига тақсимлаб қўйиш та-дорини кўришлари лозим-лигини эслати. Бинобарин, агар ота ўз вақтида икки фар-зандни ўртага олиб, кенгаш солганда, васиятини очик-ошқора қилганида, ўздан кейин юқоридикидек ноҳуш ҳолатлар чиқмасди. Телеви-дение кўпчиликни безовта қилган муаммони ўртага ташлаб, уни муҳокама-муно-зара этиш майдонини сифатида ўз вазифасини бажари-ди. Му-ҳими, бу мавзу кенг омма, тўғривчи, маҳалла аҳли, оқ-соқоллар, нотариуслар эти-борига тақдим этилиб, те-гишли хулосалар чиқариш учун замин яратди. Орамиз-даги одамлар, яъни маҳалла-дошлар диққатини тортиди-ган, тафаккурда уйғониш ясайдиган мавзулар намойиш этилиши эвазига бугунги те-левидение ҳаётга яқинлашди. Ёттибор бериб қаралса, бу сингари мавзуларни оммавий ахборот воситалари - газе-талар ҳам изчил, тасвирчан ёритиб бораётди.

Нодир АЛИМОВ, «Mahalla» мухбири.

«ОТАЛАР ЧОЙХОНАСИ»ДА ГУРУНГ

Истиқлол шарофати билан қадимий чойхоналар таъмирланиб, янгилади қурилмоқда. Тошкент вилоятининг Янгийўл туманидаги А.Ортиқов номли кишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли Баҳор маҳалласи аҳолиси ҳам кўнлар қатори ҳашар уюштириб, Ўт-кир фирмасига қарашли «Ғишт-инвест» корхонаси жамоаси билан ҳамкорликда ташландиқ бир ҳолатга тушиб қолган чойхонани тузатиб, сўлим боққа айлантирдилар. Маҳалла оқсоқоллари, корхона иш-чи-хизматчилари бун вақтларини кўнгили дам олиб, фойдали суҳбатлар қуриб ўтказадиган маъри-фат ўчоғига айлантирдилар.

Яқинда чойхонанинг доврўгини эшитган Ўзбе-кистон телевидениесининг «Оталар чойхонаси» эшит-тириши ижодий гуруҳи бу ерга ташриф буюриб, Ба-ҳор маҳалла фуқаролар йи-ғини, «Ғишт-инвест» кор-хонаси фахрийларининг меҳмони бўлдилар. Отахо-ларнинг чойхонадаги гуру-ғини тасвирга тушириб, те-летомошабинларга тақдим этдилар. Маҳалла аҳли ҳам, корхона оқсоқоллари ҳам, Ўзбекистон телевиде-ниесининг ушбу ташаббу-сидан мамнун бўлдилар. Янгийўл шаҳар ҳокими Шухрат Қорабевдан ша-ҳарлари, мустақил респуб-ликамик ҳаётига, истиқбо-лига оид янгиликларни эшитиб бениҳоят хурсанд, мазмуни ўтган кунларига шукроналар айтдилар. Санъаткорлар Муроджон Соҳибов ва унинг ўғли Со-ҳибжон, Аҳмадхон Дадаев, Маъмуржон Тўхтаев, Муҳаммаджон Гармон иж-ро этган ашула, кўшиқлар-дан диллари ярайди.

Р. РАҲМОНОВ, Буржон РИЗОКУЛОВ олган суратлар.

2000 йил - Соғлом авлод йили

КЎКРАК СУТИДАН ЧИҚАРИШДА ҚАЙНОНанинг ҳам «ХАЙРИХОҲЛИГИ» БОР

Саратон касаллиги, ичкетар, парҳез-ди-абет хасталиклари юқмаслиги, сийдик йўллари ҳамда қулоққа инфекция туши-ши эҳтимоллари бир неча баробар ка-майишини биланларида эди, гўдақлар онасининг жонанон кўкрагидан ажрал-маган бўлишарди. Она сүтидан бошқа, ўзга озуқага интилмаган бўлардилар.

Лекин афсуски, юқоридаги маълумотларни билб-билмас-да, ҳар қандам тақдор ва тақдор ўқ-тирилишига қарамай, аксарият оналар чақалоқни кўкрак сүти билан боққига етарли аҳамият бе-ришмайди, боласини сунъий ов-қатга ўргатиш улар учун ҳам ку-лад, ҳам иқтисодий жиҳатдан им-кон даражасидаги индай туюлади. Ваҳоланки, бу ҳато тунуч! Кўкрак сүтидек фойдали, сифат-ли, озуқали, арзон ва шун билан бирга қимматбаҳо овқат йўқ экан, дунёда! Бу ҳақда Тошкент Пе-ри-натал марказ директорининг ўри-носари, тиббиёт фанлари номзоди Уктам Жалилович ЖАЛОЛОВ шундай ҳикоят қилди.

Икки ойдан кам бўлмаган муддатда кўкрак сүтидан озиқлан-ган гўдақларнинг ҳар бирида ту-хум саратонига учраш эҳтимоли 25 фоизга қисқаради. Одатда, бир ёшгача бўлган болаларда урта ку-лоқ шамоллаши кўп учрайди. Агар улар кўкрак сүти билан озиқлантирилган бўлсалар, бу ха-вф-хатар анча қисқаради. Шунин-гдек, ақлий ва жисмоний ри-вожланиш ҳам сунъий озиқлан-тирилган болалар организмда су-ет кечеди. Бундан ташқари гўда-гини кўкрак сүти билан боқёт-ган оналар учун дастлабки 6 ой ичда ҳомилдор бўлиб қолмиш эҳтимоли 96-98 фоизгача «чеки-нади». Қолaversа, она ва бола-нини ўзаро меҳрибонлик алоқа-лари тобора яқинлашади.

Фарзандларни кўкрак сүти орқали озиқлантириш билан сунъий овқат бериш ўртасида қандай ақтисодий тафовитлар мавжуд? Онага қандай усудга озиқлан-тириш қимматга тушади? - Шу йилнинг январ ойида «Соғлом авлод» коллежи бўла-жак ҳамширалари дастурлигида 300 нафар аёл билан ижтимоий фикрни ўрганиш сўроқномасини ташкил этдик. Ижтимоий тек-ширувларимиз натижасида қуйи-даги кўрсаткичларга эга бўлдик:

а) 6 ойгача истисносиз кў-крак сүти билан озиқлантирил-ганлар - 2-3 фоиз; б) 6 ойгача кўкрак сүти ва қайнаган сув, чой, шараб билан боққанлар - 60 фоиз; в) 6 ой ичда кўкрак сүтининг сунъий овқат билан аралаш та-рзда берганлар - 47 фоиз. Ана шу жавоб натижалари асо-сида эса қуйидаги назарий хуло-саларни чиқариш мумкин бўлди:

Иил давомида А гуруҳдаги истисносиз кўкрак сүти билан озиқ-лантирилган болаларнинг 17 фо-изгина енгил ва оғир касаллик-ларга учраган ҳамда уларнинг 1 фоизини даволашга эҳтиёж сез-ган;

Б гуруҳдаги «чой ичган» бо-ларларнинг 67 фоизи енгил ва оғир касалликка учраган ва 65 фоизи даволашга эҳтиёж сез-ган;

Ачинарлисиз шуки, сунъий В гуруҳдаги аралаш озиқлантирил-ган болаларнинг 100 фоизи йил давомида касалликка учраган ва 96 фоизи даволанган. Бундан кў-риниб турибдики, улардаги им-мун ҳолат истисносиз кўкрак сү-ти билан боққан тенгдошлар-ига нисбатан анча даст кўр-саткичда. Бу ўз навбатида она бюджетига қўшимча сарф-хара-жатлар, дори-дармон учун қат-тагина маблағ талаб этади. Ваҳо-ланки, бу маблағ нимоқонига бо-ла билан даволаш учун эмас, она ва боланинг баржамо ҳаёти учун са-рфларини маълум қилди.

Перинатал марказимизда оналик ва болаликни муҳофа-за этиш, гўдақларни истисносиз кў-крак сүти билан озиқлантиришга жиддий қиришганимиз, Маркази-

9 май - Хотира ва Қадрлаш куни

Фашизм устидан қозонилган ғалаба санаси тобора узоқлашиб бораёпти. Бу билан буюк ғалабани таъминлаб берган марду майдон аждодларимиз сафи ҳам ой сайин, йил сайин қисқариб бораверади.

Навора, ҳаёт - абадийлик эмас. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган агроном, «Юсуфов» нави машҳур помидор ихтирочиси, II Жаҳон уруши қатнашчиси Карим ота Юсуфов хузурда бўлганида, у кишидан уруш хотиралари бўйича каттагина дoston ёзиб келсам керак, деб ўйлагандим. Кутганимдек бўлди. Карим ота «уруш» сўзини эшитдилару, кўзларига ёш олдилар, алпанарсаларни хотирлашга уриндилар. Лекин орадан 55 йил ўтиб кетганини, қолаверса, ёшлари анчага бароб қолганини айтиб, кўпгина тафсилотлар, исм-шарифлар ёлларидан кўтарилишга уруш эътибориди.

Айни вақтда хотира «панд бераётгани» учун тўқсон ёшни қоралаган Карим ота Юсуфовдан ранжидим.

Урушга ўз ҳошим билан жўнаганман, - деб эслайди Карим ота. Ҳали-ҳали эсимда, биз - зиёлиларни Туркманистонга кўчириб келинган Гомелевский номидаги ҳарбий билим юртини ўқитишди. Курол-аслаҳа билан муомилани асосан шу ерда ўқитишди. Кейин бизни захира полкига жўнатишди. Кичик лейтенант унвони билан взвод командири сифатида ёш аскарларга ҳарбий тажрибалар ўт-

БЕОМОН ЖАНГ ВА ТИНЧЛИК ХОТИРАСИ

дош Охунбобоев келиб, битта юртга қайтиб кетди. Ҳали-ҳали ушдан дарак йўқ - соғми, омонми, бўлмайман.

- Карим ота, сизни халқимиз машҳур «Юсуфов» нави помидорнинг кашфиётчиси сифатида ҳам эҳтибор қилишди. Шу нави афзалликлари ҳақида муаллим сифатида ўзингиз гапириб берсангиз. Умуман, илм-фан соҳасидаги изланишларингиз тўғрисида ҳам илҳом оғзи ҳансириб келиб.

- «Юсуфов» нави помидор сергитлиги, қанд моддасига бойлиги, кислота моддаси аҳлишили билан ажралади турди. Уни 1951-1952 йилларда ихтиро қилдим.

Тошкент Тиббиёт институтига да амалиётчи Раҳим билан ўқиб юрардик. Бир кун икковими ўқидилар қайтаётган, кўчадаги ёши улдулар саломимизга алик олиб «Бўйинингиз бўйингиздек осилтириб юрсанимиз, ишлаб, отанингиз ёнига кирмайсанми, рўзорга қайтмайсанми?», деб қўйишди. Бу гапни отамиз эшитган эканлар, уйга кирдилару папкамини туриллаб ёниб турган тандирга улоқтирдилар. Шу баҳона ТошМининг 3-курсидан ўқиниши йиғиштириб қўй қолдик.

Кўп ўтмай, колхозимизга йў-

каган Ҳакимхон қори, Раҳим бува, Соҳиб бува деган уч ўғил яшаётган. Раҳим ота менинг бобом бўлдилар. Айтганимиздек, маҳалланинг тамал тошини шу ака-укалар қўйишган. Дастлаб, бу ерда 150 хонадон яшаган бўлиб, ҳаммаси аҳил-иноқ, умумий одоб-ахлоққа бўйсунганлар.

Маҳалла комиссияси раиси (ушанда шундай аталарди) сифатида 3-4 йил ишладим, унинг ғалласи кўп бўлишига ишонч ҳосил қилдим. Маҳаллани обод қилиш, қурилиш ва иншоотлар барпо қилиш юмушларидан кўра, оилавий иқир-чиқир, қўйди-чиқдиларни ҳал этиш кишидан кўпроқ куч-қувват, асаб талаб қилар экан. Қисқа даврлик расмийликда қўлбал оилаларни сақлаб қолишга, болаларнинг етим бўлиб қолмаслигига тиш-тироғим билан киришдим. Лекин турмушда бу галва тугамас экан - маҳалла оқсоқолигини ёшроқ вақилга топишдим.

Карим ота Юсуфовнинг кўнрақ нишонларини санаб адоғига етиб бўлмайди. Маҳалланинг оғир юмушларини ҳал этишда эса у кишидан ҳанузгача қимматли маслаҳат ва йўл-йўриқлар олиб туришди.

А. НОДИРОВ.

Сен доим қалбимиздасан, жигарим!

Орамиздаги одамлар

НЕЪМАТ АКА МАҲАЛЛАМИЗНИНГ КЎЗИ

Ҳатто кичиктойлар ҳам ота, бува деб эмас, оддийгина қилиб Неъмат ака, деб чақирарди. Чунки у киши йилнинг уч фасли Чўлпон осмондан кетмасдан ҳовлига чиқадилар. Йўғон, узун резина шлангини судраб, кунора ҳовлидаги даракларни сугордилар. Кечқурун ҳам ой буттуңча дараклар атрофида гимирлайдилар. Бир қарасангиз, ер чопётган, бир қарасангиз кесак майдалаётган бўладилар. Авваллари баъзилар у кишининг:

- Ҳой, бола, агар яна бир марта даракта копток тепганини кўрсам, қулоғингни узиб оламан!

- Келин, ахлатингни ариққа сугурманг. Сугурингни, марҳамат қилиб ахлатини олиб қўйинг!

- Ҳой, қулоқсиз! Дарактни сен учун экиб қўйибман-ку, не-

Фидойилар номи абадий қолса

Одатда, кўнқаватли уйлардан иборат маҳалларда истиқомат қилувчи одамлар бир-бирини унчалик яхши танишавермайди. Кўпичинча, кўзташиш бўлса-да, исмини билишмайди. Аммо бизнинг Мирзакалон Исмоиллий Неъмат акани ҳамма танийди.

Бор бўлинг, Неъмат ака! - Ерингизда ўтлар ўсиб кетибди, тозаласиз бўлмайди.

Бор бўлинг, Неъмат ака! - Ерингизда ўтлар ўсиб кетибди, тозаласиз бўлмайди. Каби маслаҳатларингиз ҳар доим ҳам кўнглимизга ўтиришавермас-да, Сиз омон бўлинг! Чунки бир жойда истиқомат қилаётган кўзлар бир-бирини унчалик яхши танишавермайди. Аммо бизнинг Мирзакалон Исмоиллий Неъмат акани ҳамма танийди.

К.РАҲИМОВ. Мирзо Улуғбек тумани.

ОТ ИЗИНИ ТОЙ БОСАР

Ҳар гал хизмат сафари билан Қораўзак туманидаги Маданият қишлоқ хўжалиги ижара уюшмасига борганимизда, шу хўжаликни кўп йиллар бўйи моҳирлик билан бошқарган дилбар инсон Ернийез оға Панаевни беихтиёр эслаймиз.

Бор. Ернийез оғанинг фарзандлари ҳам ота ишони давом эттириб, Қорақалпоғистоннинг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда самарали фаолият кўрсатмоқда. Маҳалла мутахассиси Жуманийез ман икки йилдирки, палари тамал тошини қўйиб кетган «Маданият» қишлоқ хўжалиги ижара уюшмасига раҳбарлик қилиб келаётган. Мақсадим, одамлар билан елкама-елка туриб, ҳалол меҳнат қилиш, инсонлар бахт-саодатини қўриш, эл-юрт дастурхонини тўқин-соқинингизга эриштириш, - дейди Жуманийез отанинги эслаб экан. - Худога шукр, мамлакатимиз мустақилликка эришиб, деҳқонларимиз елкасига ҳам оғроб теги. 3 минг гектардан сал ортиқроқ экин майдонларида шароитга қараб деҳқончилик қилаётмиш. Насиб қил-

ютқулар ҳам шунчалик кўпаяверди. Дала меҳнаткашлари билан суҳбатлашар эканмиз, уларнинг бир истакларини ҳам алоҳида тазкирлашга лозим топдик. - Марҳум Ернийез Панаев хўжалигимизга 31 йил тўри ва адолатли раҳбарлик қилди. Хўжалигимиз энг илғорлар сафидан мустақкам ўрин олган, - дейди улар. - Аммо шунча меҳнат қилган инсоннинг номи абадийлаштирилмагани кўн гимизни оз бўлса ҳам хижил қ лади. Узига ҳам мактаб яратган, унга яқин фарзандларини ота изини босиб, Ишқилиб, дадам бошлаб кетган хайрли ишларни яхши давом қилиб, унинг руҳи шод бўлиши йўлида бунга ҳаракатимизни қилаётмиш.

Хўжаликдаги бутунги ишлар билан танишар эканмиз, унинг раҳбарли қисқача баён қилганидан ҳам бир неча баробар кўпроқ ишлар олиб борилаётганининг гувоҳи бўлдик. Деҳқонлар ва механизаторлар билан ишлари яхши давом қилиб, унинг руҳи шод бўлиши йўлида бунга ҳаракатимизни қилаётмиш.

Хўжаликдаги бутунги ишлар билан танишар эканмиз, унинг раҳбарли қисқача баён қилганидан ҳам бир неча баробар кўпроқ ишлар олиб борилаётганининг гувоҳи бўлдик. Деҳқонлар ва механизаторлар билан ишлари яхши давом қилиб, унинг руҳи шод бўлиши йўлида бунга ҳаракатимизни қилаётмиш.

Д.АБИДУЛЛАЕВ, журналист, А.ИСКАНДАРОВ, «МАНАЛЛА» муҳбири.

Оғрик

«МЕН ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ЖИНОЯТЧИ БЎЛДИМ?»

(Маҳкума қизнинг изтироблари)

... Наргис ўша кунни техникум ётоғидан чиқиб, трамвай бекатига қараб юрди. Эрталаб Ноила «Дарсдан сўнг сени ёғи боғда кутаман», деб тайинлаганди. Яқиндагина танишишган бўлса-да, шу кўз негари унга ёқиб қолган. Қувноқ, ширинсуз... Узи техникумнинг юқори курсида ўқиркан. У «мен фақат имтиҳон кулларидида техникумга бораман» деганида Наргис ажабланди. «Жонимни хойитиб нима қиламан, - деди Ноила. - Домлар билан гаплашиб, баҳомини қўйдирману, сўнг яна ялло қилиб юрараман!» Барбир у ажайиб қиз. Кийимларини антиқа, ўзига ярашади.

Улар шу кунни дараклар қуюқ соя ташлаб турган ўриндақда узоқ ўтиришди. «Сени бугун бир жойга таклиф этмоқчиман, - деди дабдурустдан дугонаси. - Фақат, йўқ демайсан!» Наргис чайналди: «Танимаган жой бўлса...» Ноила унинг гапиршига йўл қўймади: «Ташвиш торتما, зўр компания, сенга ёқди!» Икковини учрашув жойини келишиб олишди. Кечқурун ўша - айтилган жойга боришди. Уч йингит, бир қиз, булар икковини. Йингитлар ўта илтифотли экан. Ўртада яқингина қиз дастурхон, замонавий мусиқалар. Очиғи, роса яйрашди.

Ўтириш сўнгига узаро пичир-пичир бошланди. Йингитлар Наргисга имо қилишиб, Ноилага нимадир дейишди.

- Бу менин яқин дугонам, - деди Ноила шунда. - Уни ўзимизга қўшиб оламиз!

Қиз уларнинг гапларига тушунолмади ўтирарди. Бир вақт Ноила уни балқон томонга бошланди. Уни «сирин» очди. Маълум бўлишича, булар тунда уйларга босиб кириб, кейин...

- Нега мени бу ерга олиб келдингиз? - деди Наргис алам билан.

- Биз қизларнинг ишмиш ўтириш эмас, биз фақат «объект» топамиз, - деди Ноила уни юпатиб.

«Объект» деганларни эгаси бой, анча-мунча нарсга умарса бўладиган хонадон экан. «Тушунасан-чи, бу ишда биз ҳечам айбдор санаймаймиз», деди Ноила бу қизнинг кўз олдига ҳамеинини очди. Бир даста пул. Ҳаммаси доллар.

- Мана буларини кўр, бир қулоқ хизматимга олганман!

Наргис унинг қўлидаги нарсга қаради. Тилла узук, кўш зирак! Ҳозирги урфдагиси. Баҳосизим осмонча турди буларнинг.

Наргисга ҳам худди шунақаси бўлса эди. Тақиб олиб, қизларнинг кўзларини ўйнатарди-да. Курсоқ қизлар кейинги пайт унинг кийимларига ғалати қарайдиган бўлиб қолган. Нима қилсин, даласи қарайман, ишламайди. Онанининг топгани рўздордан ортамади. Тузуқроқ кийим олишга ортиқча пули йўқ.

Хулласе, ўша кунни улар Наргисни техникум ётоқхонасига кузатиб қўйишди. Хайрлашаётганларида Ноила унга ишпишди: - Биламан, иккилангансан. Ахир биз айбдор бўл-

маймиз, дедимку. Имкон топилганда пул ишлаб олишимиз керак-да! Эртасига Ноила яна қизнинг ётоғига келди. «Биз битта «объект» топдик, бугун тунда иш бошлаймиз», деди. Наргис бир чўчиб тушди, тўб тирноқларининг учларигагина музлаб кетгандек бўлди. Ноила бунни сезди. Қизга таскин берди.

- Сен фақат эшик кўнғирогини босасан. Эшик очилгандан сўнг йингитлар ўзлари эплашади, биз қочамиз, - деди.

Шу кунни улар ярим тунда шаҳарнинг чекка масивларидан бирига йўл олишди. Кейин эса... йўқ, йўқ! У ёнини эсласа, ҳалиям юраги уйишди. Фақат, биригина манзара кўз олдига қолган. Буларга эшикни очган аёл, унинг ортида кичкина қизалоқ. Бирам ширинтой... У аввал буларга жашлариб қаради. Йингитлар онасини бўйиб, унга пичоқ ўқатишганидан сўнг эса қичқариб юборди. Қизнинг овози қилим унинг қулоғига жаранглаб турди. Қиз ўша гўдакнингани кўз олдига келтирса бас, чидамайди. Ушанда йингитлар унинг тинтишаётганларида, тўсатдан эшик очилди... Уегини эслолмайди Наргис. Ҳаммаларини машинага тикиб, бу ерга олиб келишди. Кейин эшитди, бу тўда анчадан бери талончилик билан шуғулланаркан. Кузатув остида экан, ҳаммаси. Мана, тўрт ойча бўлди шунгиз. Энди бўлса ҳаммалари алоҳида хоналарда, ҳужуми кутиб ўтиришибди, Ноила қайси хонада? Йингитлар-чи? Наргис бу ҳақда ҳеч нарсга билмайди...

Қизга кеча айтишди. Сўд шу ҳафтанин охирига белгиланган экан. Тезроқ бўла қўлайди шу сўд. Ҳа, унинг айби оғир. Жазо ҳам шунга яраша бўлади! Қанча беришаркин унга? Шавкат акиси ҳам эшитганлар бу воқеани? Қай аҳолидагизни ҳозир? Ҳар учрашганларидида «Ўқиниши тугатган кунингиздақ унингизга совчи жўнатаман» дедди. Эҳ, икковининг қанча орузлари бор эди! Афсус... Ҳаммаси ўзгариб кетди.

- Наргис эши онаси ҳақида ўйлаб бошлади. Бечора оназорини... Эсини танибгани, у тонда кўз очинди билан онасини гулдор ичиди кўрарди. Онаси гулдорини севар, кичкинагина ҳовлиларидида юз бир хил гулдорини экиб парвартишарди. Шу учунми қизларига ҳам гулдорларнинг номини қўйган. Лола, Ниуффар, Наргис... Қиз бир кун онасиндан «Нега исемини Наргис қўйгансан?» деб сўраганиди. Шунда онаси гулдорда очилиб турган нима сарғиш гулни унга кўрсатди. «Ху, онаши Наргис исемини кўргини, у қанч қўлайим жўлаям маррур!» дедиди. Даласи-чи? Даджонини бир пайтлар учта қизини ёнига чақириб «Мен сизларни ўйларим урнида кўраман, ҳадемай менга қанот бўлсанлар-а?» деди эркалариди. Энди эса... У даласининг юзисини ерга қаратди. Бу учун қиз бир умр ўзини кеңиролмайди! Ўша кунни нега шулар ҳақида ўйламасди? Энди кеч. У кунларини орта қайтаришининг илоаж ҳам йўқ...

Гўлчехра ЖАМИЛОВА.

Дунё болалари катталар ҳаракати туфайли озоб чекмоқда

Дунё... Дунё... Дунё...

ЛИМА НАРКОБИЗНЕСГА ҚАРШИ КУРАШ

Жорий йилда Перу полицияси гаприқонуний равишда наркотик моддалар етиштириш ва савдо қилишга қарши курашни муваффақиятли олиб бормоқда. Йилнинг биринчи чорагида мамлакат полицияси махсус операциялар чоғида 22,5 тонна наркотик моддани мусдорда қилди, 5 мингдан зиёд жиноятчини ҳибсга олди.

Уттан шу вақт мобайнида Перу полицияси наркобизнесга қарши кураш борасида 4 мингга яқин операция ўтказган.

НЬЮ-ЙОРК ИНТЕРНЕТ ИЛҒОР

Жорий йилда дунёда Интернетдан фойдаланувчилар сони 100 миллионга ошди. Келаси йил бошлаб бу кўрсаткич 375 миллионга етди, дейди АҚШдаги «Ай-Ти-Форкасте» тадқи-

қот фирмаси мутахассислари. Мутахассисларнинг таъкидлашича, сўнгги йилларда Осей мамлакатларида Интернетдан фойдаланувчилар сони сезиларли даражада ўсиб бормоқда. Бирок, бу борада ҳамон аввалгилек АҚШ етакчили қиломоқда. Айни пайтда АҚШда Интернет тармоғидан фойдаланувчилар сони 135,7 миллиондан ошди.

ИСЛОМОБОД ПОКИСТОН ТЕРРОРЧИЛИККА ҚАРШИ

АҚШ давлат департаменти ўзининг террорчилик масалалари бўйича йиллик ҳисоботида сўнгги йилларда Покистон ва Эрон террорчилик учун бошана ва зифасини ўтовчи мамлакатга айлиб бораётганини таъкидлаган эди. Покистон ташқи ишлар вазирлиги бу гаплар асосис экани тўғрисида баёнот берди. Баёнотда айтилишича, Покистон ҳукумати террорчиликнинг ҳар қандай кўринишига қаршидир ва бу борада хорижий мамлакатлар билан ҳамкорлик алоқаларини яхши йўлга қўйган.

ТЕХРОН ҚОЧҚИНЛАР ВАТАНГА ҚАЙТМОҚДА

Сўнгги 20 кун давомида 7700 нафар афғонистонлик қочқин Эрондан ватанига қайтиб. Бу тадбир Эрон ҳукумати, «Толибон» ҳаракати ва БМТнинг қочқинлар масаласи бўйича олий комиссари бошқармаси вакиллари томонидан имзоланган битим асосида амалга оширилди, деб хабар тарқатди РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси. Маълумотларга кўра, айни

Кўй (21.03-21.04). Ҳафта бошида бироз ташвишга солган соғлигингиз бугун-эрта ўтиб кетади. Жумда алданиб қолишдан эҳтиёт бўлинг. Дам олиш кунлари кўнғилдагидай ўтади.

Бузоқ (22.04-20.05). Бугундан бошлаб барча кунлар сиз учун хизмат қилади. Пайшанба кунни чўнтагингизга пул тушади. Жумда амалий битимга келиб, шунда маҳбубангиз кўнғилини овласиз. Яқшанба кунни яхшилаб ҳордиқ чиқарасиз.

Этгақлар (22.05-21.06). Шанбагача ҳар хил талотўпларга дуч келасиз, дам соғлигингиз ёмонлашади, гоҳ можароли вазиетларга тушасиз. Аммо, руҳингизни туширманг. Шанба кунни барчасининг ўзини босиб кетадиган битимга эришасиз. Яқшанба кунни ҳаммасини унутиб, яхшилаб дам олинг.

Қискичка (22.06-22.07). Ҳафта бошида йириккина даромадга эга бўлганингиз боисе, кейинги уч кун сиз учун андак ноқулай. Жума кунни кўнғилгизга мақбул хабаридлар қиласиз. Дам олиш кунини бутунлай онлангиз ихтиёрига топширинг.

Арслон (23.07-22.08). Бугундан барлақ муаммоларингиз ҳал бўлади. Қолган кунлар бутунлай сизнинг ихтиёригизда, жумда чўнтагингизга пул тушади, дам олиш кунлари жўшқинлик оғушига етишасиз.

Паризод (23.08-22.09). Ҳафтанин боши сиз учун бироз ноқулай келган бўлса-да, кейин ҳаммаси изга тушиб кетади. Бугун яхши хабарлар қиласиз. Жума ишларингиз ҳал бўладиган кун. Дам олиш кунини онлангиз даврасида ўтказинг.

Тарози (23.09-22.10). Ҳафтани яхши хабаридлар қилиш билан бошладингиз. Қолган уч кун андак ноқулай. Жумда ишларингиз ҳал бўлади.

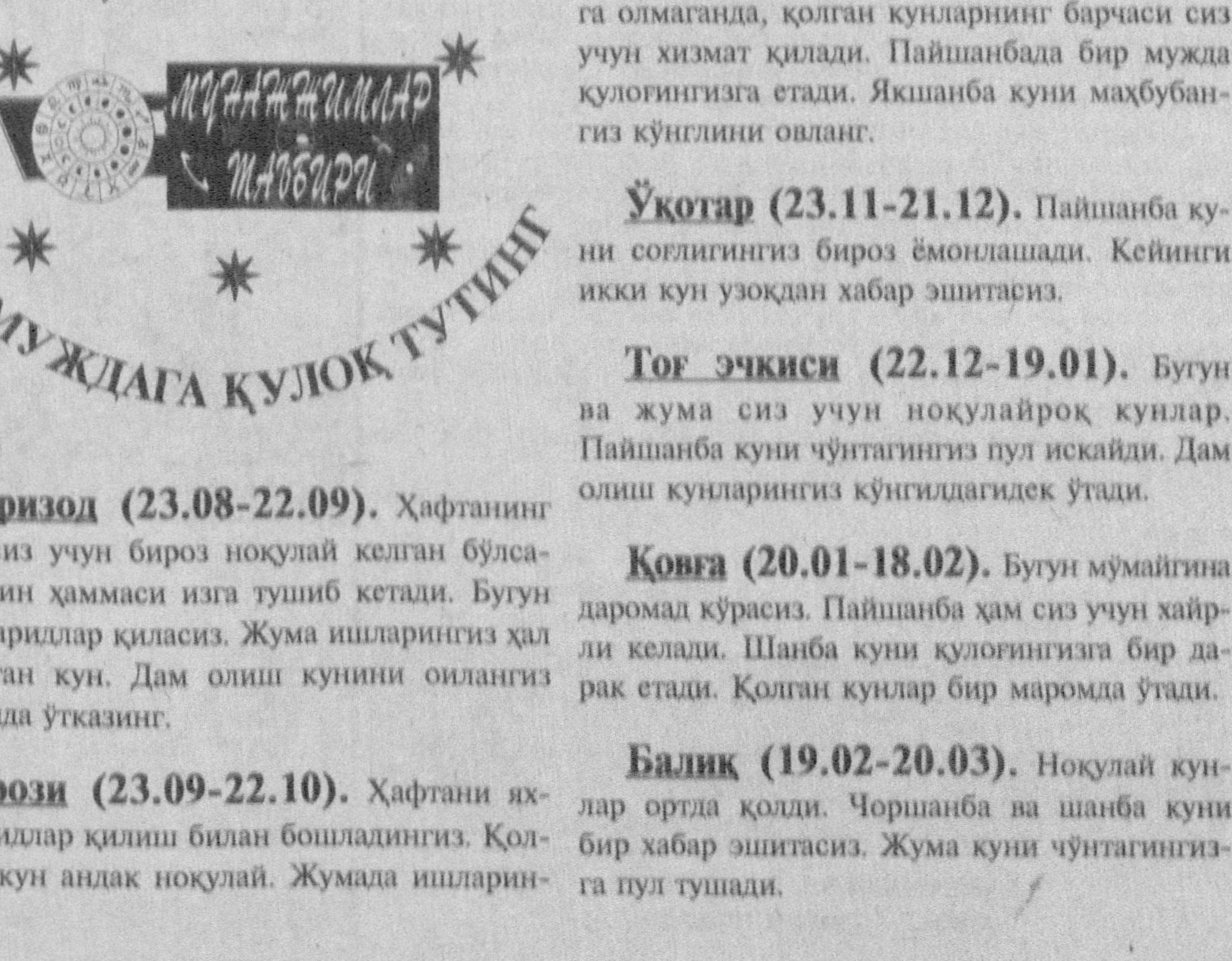
Чайн (23.10-22.11). Шанбани ҳисобга олганда, қолган кунларнинг барчаси сиз учун хизмат қилади. Пайшанбада бир музда қулоғингизга етди. Яқшанба кунни маҳбубангиз кўнғилини овланг.

Ўқотар (23.11-21.12). Пайшанба кунни соғлигингиз бироз ёмонлашади. Кейинги икки кун узоқдан хабар эшитасиз.

Тоғ эчкиси (22.12-19.01). Бугун ва жума сиз учун ноқулайроқ кунлар. Пайшанба кунни чўнтагингиз пул искайди. Дам олиш кунларингиз кўнғилдагилек ўтади.

Ковга (20.01-18.02). Бугун мўмайгина даромад кўрасиз. Пайшанба ҳам сиз учун хайрли кетади. Шанба кунни қулоғингизга бир дарак етди. Қолган кунлар бир маромада ўтади.

Балиқ (19.02-20.03). Ноқулай кунлар ортда қолди. Чоршанба ва шанба кунни бир хабар эшитасиз. Жума кунни чўнтагингизга пул тушади.

Яхшилар гулшани

Фозил қори Ёсин ўғли СОБИРОВ

Бир муҳаббат тарихи

12. ТИЛДАН КЕЛАДИГАН ГУНОҲИ КАБИРАЛАР

Гуноҳи кабираларнинг олти мишгаси мана шу тил орқали бўлиб қолар экан. Биз буларнинг баъзиларини ўзимиз сезмаган ҳолда юзга келтириб қўямиз. Баъзиларини билиб туриб, гуноҳ қилиб қўямиз. Биз «гуноҳасидар» деб уйлаган сўзларимиз гуноҳи кабира эканини билмай қоламиз. Билганимиз қайси? Гийбат, ёлгон, тухмат, сўкинчи, мана шуларга ўшағилари гуноҳ эканини биламиз. Лекин «Тарикати Муҳаммадия» китобида оят ва ҳадислар орқали бизга тилдан келадиган гуноҳи кабираларнинг қатор хили борлигини дарах берилади. Тил орқали бўладиган гуноҳларнинг биринчиси, бир одамни бир мансаб ё мартабага ўтириш учун ҳисса қўладиган, яъни музоамалар қилиш ҳароб эътибор, зўғум қилдирган, нопок одамни «Эй, мен бунга танишман, жуда яхши одам» деб ишонтириб, ўртада ёлгон сўзлаб тургуви, бир қазооб, мунофиқ, товланган одамни била туриб, бошқасига «ишонинг, мен билман, бу жуда яхши одам, пулни-нинг, моллигини ишонсанг бўлади» деб, ёмон одамни билиб туриб, яхши деб мақтаса - бу гуноҳи кабира ҳисобланар экан. Энди бу ёлгон гуноҳлиқ, ёлгон мақтовлари, аждоғлари учун бирор фойда олади ё ҳалиги мақтаган одамни қариндоши ё таниши бўлиб чиқадими. Яна бир мисол, бир одам бор. Агар унга омонат берсангиз, алдаб кетадиган, пулнигини ололмайсиз. Шунини билиб туриб, бошқа бир кишига ёлгон-яшиқ билан уни мақтайти, ишонтирадиган, қариндошини, оғайнисини, келишини олганми, «беравер яхши, ҳалол одам» деб айтилади. Мана шу одам ҳам гуноҳи кабирага ботади. Эки, айтилган, қизингиз бор. Бир одам совчи бўлиб келди. Энди ўртадаги одам унга яхши кўринай дебми, қариндошининг ёнини олибди, кувё бўлишига нашоабат бўладими, пенинеста, бениш, дилозор, ёмон тугуриқсиз, қўли эгри, иймонсиз йигит бўладими. «Қизингни шунга беравер, жуда яхши йигит. Бунақасини топа олмайсиз» дейди. Мана шунини ҳам тил офати дейди.

Муҳаммад Пайгамбаримиз замоналарида бир одамнинг уйига иккита совчи келибди. Шунда ҳалиги хонадон қизи келин бўлиши Сарвари одамнинг олдларига келиб, «Ё Расулаллоҳ, мени икки саҳобанинг совчи келиди. Қай бирларига тегай?» деб сўрабдилар.

Уша биринчи саҳобага тегсанг, ювош, юмшоқ, раҳмдил одамга тегсан бўласан. Аммо қорининг нонга яхши тўймайди.

Муҳаммад Пайгамбаримиз замоналарида бир одамнинг уйига иккита совчи келибди. Шунда ҳалиги хонадон қизи келин бўлиши Сарвари одамнинг олдларига келиб, «Ё Расулаллоҳ, мени икки саҳобанинг совчи келиди. Қай бирларига тегай?» деб сўрабдилар.

Уша биринчи саҳобага тегсанг, ювош, юмшоқ, раҳмдил одамга тегсан бўласан. Аммо қорининг нонга яхши тўймайди.

Спорт

ЎЗБЕКИСТОНЛИК ПОЛВОНЛАРНИНГ ГАЛАБАСИ

Бу чемпионатда саккиз нафар спортчимиз иштирок этиб, саккизта медални қўлга киритиб, жамоа ҳисобида биринчи ўринни эгаллашди. Шу пайтгача мамлакатимизнинг бирорта ҳам миллий жамоаси бундай муваффақиятга эриша олмаган эди.

Мели НОРМАТОВ

ҲАЁТ САБОҚЛАРИ

- Уз қадр-қимматини билган инсон рақибни бошига кулфат тушганда ҳам ҳамларда бўлади.
- Баъзилар қизи ёки ўзини бир ерга унаштирганда бўлжак келин-кўзини олти кўпиртириб мақтайдилар. Бу яхши ҳислат, аммо сўз бу йўлдан борманг. Эшак деб олтигу, от бўлиб чиқсин!
- У бегона, деб ҳеч кимни ранжитманг. Суриштирсангиз, ҳамма ҳам бир ота-она фарзандларидир.
- Мехмоннинг келишигача, кетишига қараб кузатади, дейдилар. Сиз келишда ҳам, кетишда ҳам азиз ва эътиборда бўлинг.
- Инсоннинг қадри бир кетиб, бир ўлиб билинаркан. Сиз доим қадри бўлинг ва ўзинингиз биллиб турсин!
- Ҳали ёшман, ўн гулмдан бир гулим очилмаган, деб ўйлаб ғанимат умрингизни қўлдан бой бериб қўяманг.
- Онаси мақтаган қизни олма, янғаси мақтаган қиздан қолма, дейдилар. Бу умр савдоси, ўзбошимчаликни ёқтирмайди. Яхши-си, ихтиёрини ота-онанингизга беринг. Улар нуридинларини жарга итармайди.
- Мансабдорлигингизда ундан тушини тасаввур этиб, бир кўз олдингизга келтириб кўринг-чи!
- Ўзингиздан бир қарич баланд инсон билан дўст тутининг, қалрингизга етати.
- Бир одам бошига оғир мусибат тушиб, «Қайси гуноҳим учун бу кўриликни кўрсатдинг?», деб парвардигорга илтижо қилган экан. «Чақимчиликни учун», деган ақс-сало эшитилди.

«Улғуржи материалтехника таъминоти» корпорациясининг Аўлоқдан думалоқ муҳри ва тўрт бурчакли тамаси беювор ҳисобланади.

Газетанинг навбатдаги сони 17 майда чиқади.

Аллоҳнинг олдида қилинган гуноҳларнинг энг каттасини «гуноҳи кабира» деймиз. Ана шу катта гуноҳларнинг кўпи тилга эътиборсизликдан келар экан.

«Мунофиқ» деб сифат беради. «Мунофиқ эркак ва мунофиқ аёлларнинг биринчи сифати шукри, мункир, дин-диёнатни инкор қилмаган нонга чакришадиган. Қил деган Аллоҳнинг ишларидан қайтарилмади. Масалан, мунофиқ эркаклар номозингиздан қайтарилди. Бир саҳоват, садақа қилай десангиз, қайтарилди. Иккинчи одамни «яраштириб қўй, юринг сиз ҳам боринг», - десангиз, «Эй, ўлиб кетмайдингиз, сента нима, борма!», - деб қайтарилди. Ўзи хайри ишни қилмаган, кўчасидан ўтмаган кимса бошқа бир одам қори-хайрга қўл урмаган, деса қайтарилди. Мана шундай мунофиқ, бузуқ йўлларга бошлайдиган, ўғирликка етаклайдиган, одамлар қаминг? Шариятимиз «Қилма» деган ишларни қилдиришди. Бушайлар намозхонлар ичиди ҳам бор. Масалан, «ортиқча исрофгарчиликка йўл қўйма» деб айтсангиз, баян намозхонлар бор, «Домлар гапираверади, яхшилаб, катта қилиб қилаверамиз», дейди. Сарф-харажат, билват, мункир ишларга бошлаб қўйишди. Бундайлар аёллар орасида ҳам учрайди. Бир эркак аққаннинг ўзи билан кифояланиб, бешик тўйи қилмасликка ушлаб аёлга маслаҳат солса, «Эй, эркаклар гапираверади, ўр-қилай, ўлар жойдамизсиз? Қилаверинг, бешик тўйи, хотинлар яйрайдингиз маросим», - деб ўжарлик қилади. Исрофгарчиликка сун-натимизда бўлмаган ишларни қилишга қўл уради. «Қизил тўй» деган нарсалар бизга мустабиллардан мерос, қусур бўлиб ўтиб келаяпти. Ана шундай тўйларни қилиш, ортиқча ичкиликбозлик қилиш, тўс-тўполон тўйлар ўтказиш ҳам шу тил орқали, ноўрин йўл кўрсатишлар орқали бўлаяпти. Ота-она «ҳаром нарсаларни дастурхонга қўймайлик», - деса «Ароқ қўйма» санг ўзимни осаман, норози бўламан», - деб туриб оладиганлар бил-қилипти. Ё раббим, биз яхши чиларидан бир бола тўрт йилдан буён уйлана олмагани, тўрт йилдан буён, «ичкиликсиз тўй қиламан» дейди. Ота-она эса, ақсича ичкиликсиз «Тўй қилиб бермаймиз» дейди. Ўғилнинг умри ўятати. Шунчалик-ка ҳам боришадимиз?

Бир одам айтибди, «Ўзингдан бегона қилма» деган дуо ноўрин-дир, деб. Муслимон бўлади-ю, Ал-

лоҳга бегона бўладими? - дебди. Йўқ, мана шундай одамларни Аллоҳдан бегона бўлган деймиз. Диндан бегона, Исролдан бегона қилиб юборган Аллоҳ уни. Ана шундай бўлиб қолмайлик деган маънода «Эй Аллоҳ, ўзингдан бегона қилма» деган дуоларни қила-миз. Аллоҳ ўзига яқин қилисин.

«Беш кунлик дунёда ёшлти-нда ўйнаб қолсангиз, ёшлик сента бошқа келмайди», дейдиган ота-оналар бор. Ўғли ичкилик ичиб келса, маст ҳолда кўрса: «Қўнвер, ёшлигиди ўйнаб қолсин», - дейди-ганлар бор. Ўн уч, ўн тўрт яшар қизи сочини ўғил бола сочина қи-лади.

«Уруш исмни Чўлпоной деган эр эдилар. Йигитнинг исми эса Босим. Иккинчи жа-ҳон уруши бошланганди. Эр-какман деганини уруш бирин-кетин ўз қомига торта бошла-ди. Чўлпонойнинг отаси ҳам, Босим билан яқин дўст-бирор-лар бўлган ақаси ҳам урушга йўл олдилар. Ота-бола уруш-дан қайтмадилар. Она ҳам, қи-зи ҳам кўп куйдилар. Босим ҳам урушга кетди. Насибаси бор экан, қайтиб келди.

Чўлпоной шундай ҳикоя қилади:

«Уруш тугагач, фавкулда-да Босим ака қишлоғимиз - Дукчига қайтдилар. У киши-ни кўриб, худди акам кириб келгандек қувониб кетдим. Раҳмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

Хитойнинг Гулин шаҳрида эркин кураш бўйича Осиё чемпионати нихоясига етди.

Дамир Захардинов ва Сослан Фраев кумуш, Аҳдам Очлов эса бронза медални соҳиби бўлди. Туркияда ўсмирлар ўртасида эркин кураш бўйича нихоясига етган йирик халқаро турнирда ҳам ҳамюртларимиз Музаффар Абдурахмонов билан Зоир Азимов ғалабага эришди. Баҳром Ирисметов ва Жамшид Саидов тўртинчи ўринни эгаллашди.

У.А.

«БИЗНИ ФАҚАТ ЎЛИМ АЖРАТСИН!»

Бу муҳаббат қиссаси Қашқадарё вилоятининг Китоб туманидаги Дукчи деган қишлоқда туғилган эди. Унинг давоми эса Сурхондарёнинг Термиз шаҳрида битилди.

Улар ким эдиларки, қарийб ярим асрдан сўнг топишди-лар? Улар ким ва қандай одам-лар эдики, ўртадаги жамийки гина-қудратларни бир ёнга қўйиб, висол оиларига ён бер-дилар?

...Кўзнинг исмини Чўлпоной деган эдилар. Йигитнинг исми эса Босим. Иккинчи жа-ҳон уруши бошланганди. Эр-какман деганини уруш бирин-кетин ўз қомига торта бошла-ди. Чўлпонойнинг отаси ҳам, Босим билан яқин дўст-бирор-лар бўлган ақаси ҳам урушга йўл олдилар. Ота-бола уруш-дан қайтмадилар. Она ҳам, қи-зи ҳам кўп куйдилар. Босим ҳам урушга кетди. Насибаси бор экан, қайтиб келди.

Чўлпоной шундай ҳикоя қилади:

«Уруш тугагач, фавкулда-да Босим ака қишлоғимиз - Дукчига қайтдилар. У киши-ни кўриб, худди акам кириб келгандек қувониб кетдим. Раҳмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

дир. Бизнинг ҳикмати онам ҳам худди ўз ўғлини кўргандек уни бағри-ларига босдилар. Ўшанда Бо-сим ака офицер бўлиб, икки-магнинг тугашига хали ик-ки йил бор эди. У атиги ташти-ла келган эди. Бир кун-ни Босим ака мени чақириб шундай деди: «Хабаринг бор-ми, бизни ота-онамиз унаш-тириб қўйишган. Биз аканг билан қайси биримиз уруш-дан омон қайтсак, етим қол-ган дўстнинг оиласига қарин-

Оталар сўзи...

ЗИРОАТЧИЛИК РИСОЛАСИ

Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти хазинасида сақланаётган 565-рақамли ноёб қўлёзма китоб ўрта асрларда форс тилида битилган қишлоқ ҳўжалиғига оид иккита қиматли асарни ўз ичига олади. Биринчиси «Фанни кишту зи-роат» асари бўлиб, у яқин ўтмишда ҳам кенг тарқалган бўлса керак, 1906 йилда ҳам Когон шаҳрида тошбосмада чоп этил-ган. Бу асар қўлёзма ва мақсур

тошбосма нусхаси асосида шарқ-шунос олим Маҳмуд Ҳасаний томонидан ўзбек тилига таржи-ма қилиниб, «Зироатнома» номи билан 1991 йилда Тошкентда «Мехнат» нашриётида ҳам чоп этилди.

Аммо, 565-рақамли қўлёзма китобдан жой олган иккинчи асар ҳалигача кўпчиликка яхши маълум эмас. У Ниёзий деган муал-лифининг «Иршод уз-зироат» («Зироат дастури») номли асаридир. Муаллиф ўз асарини ҳиж-рий 921 (мелодий - 1515) йилда Ёзиб туғатгани ҳақида маълумот беради. Китоб Темурий шаҳзо-далардан бири бўлган Султон Маҳмудга бағишланган. Асар кат-тагина муқаддима билан бошла-нади. Дастлаб оламни яратган Ол-лоҳ толоғи бағишланган шеърий мадҳ